

A  ı k k a r a

Hayâli, kayalı, hakka dayalı dergi

- ◆ Aşık Şeref Taşlıova ◆ M. Nihat Malkoç ◆ Tacettin Şimşek
◆ Hızır İrfan Önder ◆ Nurgül Kaynar Yüce ◆ Halit Yıldırım
◆ Halil Manuş ◆ Hanifi Yılmaz ◆ Mehmet Pektaş ◆ Haşim Kalender
◆ Murat Canbolat ◆ Bilal Saygılı ◆ Aslan Avşarbey ◆ Fatma Uçarlar
◆ Memik Kömekçi ◆ Hacı Musa Tuncer ◆ Salman Kapanoğlu
◆ Gazi Hüseyin Kılbaş ◆ Bekir Oğuzbaşaran

90 Sayı 21 Ağustos 2025

Yalancı

◆ Âşık Şeref Taşlıova

Kendine bir sırdaş bulursa eğer,
Savurur bin yalan satar yalancı,
Kendisi konuşur kendisi duyar,
Nice palavralar atar yalancı.

Söylediği söze olsunlar emin,
Her laf arasında basar bir yemin,
Fırıldaktan bina sahtelik zemin,
Laf ile ayakta tutar yalancı.

Bir iş görmüş ise binini katar,
Düşünmeden söyler bilmeden atar,
Karakarga gibi çamura yatar,
Daha susmak bilmez öter yalancı.

Kurularak der ki; bize geldiler,
Nereden de aradılar buldular,
Hatır edip param pulum aldılar,
Hâlbuki kuruş yok beter yalancı.

Hile düşününce konuşmaz susar,
Kendini çok yüksel zembilden asar,
Yeminle elini kitaba basar,
Borcunun üstüne yatar yalancı.

Konuşmaya kimseye vermez fırsat,
Tuttuğu adamı eylemez azad,
Yalan söylediği olursa ispat,
Döner, ona buna çatar yalancı.

Sahte lafla onu bunu kandırır,
Bir zavallı bulsa tez inandırır,
Odunsuz ocaksız ateş yandırır,
Üfler ince ince tüter yalancı.

Â ş ı k k a r a

Hayâli kayalı hakeka dayalı dergi

Yapımcı: Tayyib Atmaca Yönetmen: Mehmet Pektaş

Set Amiri: Halit Yıldırım Afiş: Yeşilçam Hatırası

Muhabbet Adresi: Onikiizubat Belediyesi Sosyal Yardım Müdürlüğü Kahramanmaraş

Sesleşme: 0535 391 92 50 Dükkân: www.acikkara.com e-mektup: acikkaradergi@gmail.com

90. Sayı Ağustos 2025 ISSN-0106417 (edergi)

Cehalete Övgü

◆ M. Nihat Malkoç

Bilmemek bilmekten evlâ
Cehalet mutluluk verir.
Cahili kayırır Mevlâ!
Cehalet mutluluk verir.

Sarhoş olur bir içimde
Saf değiştirir seçimde
Geçinir o bir biçimde
Cehalet mutluluk verir.

Katranı bembeyaz görür
Gündüz uyur, gece yürür
Yoktur onda kibir, gurur
Cehalet mutluluk verir.

Ne diye kafa yorayım
Araştırayım, sorayım
Bırak da hayal kurayım
Cehalet mutluluk verir.

Bilgelik ağır bir yükür
Ceremesi çok büyüktür
Cahilin beyni höyüktür
Cehalet mutluluk verir.

Göz kapatır, gece olur
Dağa çıkar, yüce olur
Çekilmez üç hece olur
Cehalet mutluluk verir.

Şans, cahili kayırmıştır
Açlığını doyurmuştur
Sokrat böyle buyurmuştur
Cehalet mutluluk verir.

Bomboş olsa da şişesi
Yoktur yarın endişesi
Hiç eksik olmaz neşesi
Cehalet mutluluk verir.

Hayattan kâm alan onlar
Yarıma tam alan onlar
Yattıkça zam alan onlar
Cehalet mutluluk verir.

Gocunmadan emir alır
Mutluluğa demir alır
Hiç yaşanmaz, ömür alır
Cehalet mutluluk verir.

Gece gündüz kurarken düş
Onu üzemez hiçbir iş
Mezhebi, meşrebi geniş
Cehalet mutluluk verir.

Bilgi ona ırak artık
Cehalet son durak artık
Öğrenmeyi bırak artık!
Cehalet mutluluk verir.

Bilen abat olur sandın
Derin düşündükçe yandın
Çok bildin de ne kazandın?
Cehalet mutluluk verir.

Hesap yapmaz, hesapsızdır
İdrak etmez, nisapsızdır
Plan bilmez, pek çapsızdır
Cehalet mutluluk verir.

İnanmıyorsan bir dene!
Sırt çevir bilime, fene
Tasasız yaşa yüz sene!
Cehalet mutluluk verir.

Ye, iç düşünme öteyi!
Unut nineyi, dedeyi!
Doldurmaya bak vadeyi
Cehalet mutluluk verir.

Endişe etmez var'ından
Korkusu yoktur yarından
Tasalanmaz zararından
Cehalet mutluluk verir.

Özgüveni yerindedir
Zannetme ki derindedir
Ağustosta serindedir
Cehalet mutluluk verir.

Günü kurtardı mı yeter
Düşünmez ki kimler ne der
Dayandığı güçtür kader
Cehalet mutluluk verir.

Nigâr Hanım Vay/Yirmi Bir-NGR Dünya Markası

◆ Tacettin Şimşek

Yaşadığı dönemin kadrolu üstadı Recaizade Mahmut Ekrem, Nigâr Hanım için şöyle demişti:

*Tecessüm etse nezaket seni ederdi irae,
Tebessüm etse zarafet seni ederdi ifade,
Teressüm etse letafet ederdi zatını teşhis
Ne söylesem seni tarif için olurdu ziyade.*

(Gençler için bir dil içi çeviri yapmak şart oldu. Ne diyor Üstat Ekrem? Şunu diyor: Kibarlık görünürlük hâle gelse seni gösterir. İncelik gülümseyecek olsa seni söyler. Güzelliğin resmi çizilse senin varlığını ortaya koyar. Seni tanımlamak için ne söylesem gereksiz olur.)

Nigâr Hanım'ın şairliği öyleydi, fiziği böyleydi, kimyası böyleydi ama bir de içinde moda tutkusuna vardı. Şiir yazarken bile kafasında yeni kıyafet tasarımları canlanırdı. Bu tutku nihayet gerçeğe dönmüştü. NGR bütün yurttan tanınan moda markasıydı.

Yurt dışına açılmak için cicili bicili bir tanıtım kataloğuna ihtiyaç vardı.

Katalogun kapağında kocaman bir NGR logosu, altında Nigâr Hanım'ın bir resmi, yanında da şöyle bir dördümlü yer verilmişti:

*Bilin ki gök kuşağı hırkasıdır Nigâr'ın
Yağmur yüklü bulutlar parkasıdır Nigâr'ın
Merak edenler varsa NGR nedir diye
Moda dünyasındaki markasıdır Nigâr'ın*

Modada yönümüz Batı'ya dönük olduğu ve Avrupa'yla kıyasıya bir rekabete gireceğimiz için dördümlü Batı dillerinde de yazılması gerekiyordu.

Fransızca, Almanca, İtalyanca, Macarca ve Rumca çevirilerini Nigâr Hanım yapmış, İngilizce çevirisini ise filolog Prof. Mina Urgan'a yaptırmıştı.

(Aslında Nigâr Hanım istese şiirinin çevirisini pekâlâ Google çeviri programına da yaptırabilirdi ama ona pek güvenmiyordu. Şiir çevirisi öyle her babayığidin harcı değildi. En iyisi çeviriyi bizzat yapmak ve anlamdan, söz diziminden emin olmaktı.)

İşte o insan eliyle yapılan çeviriler şöyleydi.

*L'arc-en-ciel est le cardigan de Nigâr
Les nuages chargés de pluie sont la parka de Nigâr
Si quelqu'un se demande ce qu'est NGR,
NGR est la marque de Nigâr dans le monde de la mode*

*Wisse, dass der Regenbogen Nigars
Strickjacke ist Regenbeladene Wolken sind Nigars
Parka*

*Wenn sich jemand fragt, was NGR ist,
NGR ist Nigars Marke in der Modewelt*

*Sappi che l'arcobaleno è il cardigan di Nigâr
Le nuvole cariche di pioggia sono il parka di Nigâr
Se qualcuno si sta chiedendo cos'è NGR,
NGR è il marchio di Nigâr nel mondo della moda*

*Tudd, hogy a szivárvány Nigâr kardigánja
Az esővel terhelt felhők Nigâr parkja
Ha valakit érdekel, mi az NGR,
Az NGR a Nigâr márka a divatvilágban*

*Να ξέρετε ότι το ουράνιο τόξο είναι η ζακέτα του
Nigâr*

*Τα γεμάτα βροχή σύννεφα είναι το πάρκο του
Nigâr*

*Αν κάποιος αναρωτιέται τι είναι το NGR,
Η NGR είναι η επωνυμία της Nigâr στον κόσμο
της μόδας*

*Know that the rainbow is Nigâr's cardigan
Rain-laden clouds are Nigâr's parka
If anyone is wondering what NGR is,
NGR is Nigâr's brand in the fashion world*

Nigâr Hanım, ilk koleksiyonunu hazırlarken Osmanlı sarayının ihtişamından ve doğunun zengin kültürel mirasından ilham aldı. Canfes, abani, basma, altınoluk, çekme, atlas, çatma, ehram, çuha, Şile bezi gibi Türk kumaşlarını kullandı ama kreasyonlarına modern bir dokunuş eklemeyi de ihmal etmedi. İlk defilesini düzenlediğinde, herkesin ağzı bir karış açık kaldı. Modeller, Osmanlı motifleriyle süslü ama aynı zamanda Paris'in en

son moda eğilimlerine (İnat ettim, “trend” demeyeceğim.) uygun kıyafetlerle podyumda yıldızlar gibi parladılar.

Defile sonunda, seyirciler arasında bulunan Fransız moda eleştirmeni Piyer Gravyer kendini daha fazla tutamadı.

“Bu kadın bir dâhi!” diye bağırды.

Her moda eleştirmeni, Piyer Gravyer gibi objektif değildi. Modacılar arasında kıskançlık krizine girenler kıyamet gibiydi. Fransa’nın ünlü moda tasarımcılarından Madam Lobutin, Nigâr Hanım’ın ne iddialı rakibiydi. Yeni koleksiyonunu tanıtırken şaşırtıcı bir sahne şovu gerçekleştirmek ve Nigâr Hanım’ı ezip geçmek istiyordu.

Moda dünyasında yılın en çok merak edilen ikinci defilesiydi. Herkes, Madam Lobutin’in hangi sürprizleri hazırladığını görmek için sabırsızlanıyordu.

Defile başladığında podyumun ortasında devasa bir kutu duruyordu. Kutunun üzerinde “Sürpriz!” yazıyordu. İzleyiciler heyecanla beklerken kutunun içinden ansızın bir palyaço çıkıverdi. Palyaço, elinde rengârenk onlarca balonla podyumda yürümeye başladı. Herkes şaşkınlıkla izlerken palyaço birden tekerlenip yere düştü ve balonlar havaya uçtu. Balonların içinden çıkan konfeti, izleyicilerin üzerine yağdı.

Madam Lobutin, sahne gerisinde kahkahalarla gülüyordu. Şovdan şok üretmeyi başarmıştı. Defilenin temasını “Moda ve Eğlence” olarak belirlemişti.

Palyaço, ayağa kalktı ve üzerindeki palyaço kostümünü çıkardı. Şimdi üzerinde Madam Lobutin’in yeni koleksiyonunun en ilgi çekici parçası vardı.

İzleyicilerin bir kısmı, bu eğlenceli gösteriyi çok beğendi. Defile, moda dünyasını uzun süre çalkaladı. Madam Lobutin, modanın eğlenceyle iç içe olduğunu bir kez daha kanıtlamıştı.

Ancak Madam Lobutin’in yaptıklarını ucuz numara olarak değerlendirenler ve Nigâr Hanım’ın kamuoyunda oluşturduğu olağanüstü etkiyi gölgeleyemediğini söyleyenler, gazete ve mecmua sayfalarında bunu dile getirenler çoğunluktaydı.

Başarısı dalga dalga yayılan Nigâr Hanım, Milano Moda Haftası’na davet edildi ve burada da gönülleri kamaştırdı. Venedik’te gondolları Nigâr Hanım’ın resimleri süslüyordu.

Şimdi en büyük hayal, Nev York Moda Haftası’na katılmak ve orada da güneş gibi parlamaktı.

Gecesini gündüzüne kattı Nigâr Hanım. Bu arada zorunlu olarak şiiri biraz ihmal etti. Mecmualarda birkaç ay şiir neşrelemedi. Ancak çizim ve dikim yaparken şiir yazdığı saatlerde aldığı hazza benzer bir duyguyu yaşıyordu.

Nigâr Hanım, Nev York’ta sahneye çıktığında yer yerinden oynadı. Tüm dünya onun tasarımlarını konuşuyordu artık.

Nigâr Hanım’ın defilesine misafir olarak katılan ünlü Holivud yıldızları Klark Geybıl, Ketrin Hepbörn ve çocuk yıldız Şörlü Templi, kırmızı halıda NGR tasarımı kostümler giydiler. Bu olay, NGR markasının dünya çapında tanınmasını sağladı. Artık herkes, Nigâr Hanım’ın tasarımlarını sipariş veriyordu. ABD Başkanı Teodor Ruzvelt, först leydi Elenor Ruzvelt, Beyaz Saray’ın bütün çalışanları, CeNeNe’nin haber sunucuları ve daha kimler, NGR markasını taşımaktan mutluydular.

Nigâr Hanım moda dünyasında bir ikon hâline gelmişti.

İlkin Paris’te, ardından Milano, Berlin, Londra, Nev York ve Tokyo gibi modanın merkezi kabul edilen şehirlerde şubeler açtı.

Nigâr Hanım’ın hikâyesi burada bitmedi. Dünyanın en ünlü moda dergisi Layf Magazin’in muhabiri, Nigâr Hanım’a başarısının sırrını sordu.

Nigâr Hanım gülümseyerek,

“Şiirlerimde işlediğim duyguları tasarımlarıma yansıtım. Moda da bir nevi şiirdir.” dedi.

Bundan böyle Nigâr Hanım hem edebiyat dünyasında hem de moda dünyasında iz bırakan bir efsane olarak anılacak; NGR markası, onun hassas ruhunu ve zarafetini yansıtan tasarımlarla büyümeye devam edecekti.

Bir numara olmaya az kalmıştı.

Demiyorum

◆ Hızır İrfan Önder

Elimdeki ekmek küçüldü gitti,
Elin tavuğuna “kış!” demiyorum.
Gözüm açılmadan ümidim yitti,
Bu gidişin sonu “yaş!” demiyorum.

Sırtımdaki kambur, bu deli hayat,
Gülüşlerim sahte, hevesim bayat,
Günahlarım deniz, sinem bir çekyat,
Dilim vurdumduymaz, “düş!” demiyorum.

Güç kuvvet kalmadı, sağlığım yamuk,
Ellerim nasırlı olamaz pamuk,
Acıları içtim gözlerim yumuk,
Kalbime derdini “deş!” demiyorum.

Ellerim tutmuyor, sakar mı sakar,
Yere kapaklandım, insanlar bakar,
Hasret ateş gibi düşeni yakar,
Döndüm bir enkaza, “hoş” demiyorum.

Sükûti’yim etmem hâlime isyan,
Terk etmiyor beni bir türlü nisyan,
Ahvalimi ettim açıkça beyan,
Kimsenin gönlüne, “taş!” demiyorum.

Unuttuk

◆ Nurgül Kaynar Yüce

Çağ atlayıp zamana ayak uydurmak için
Geçmişi inkâr edip dünümüzü unuttuk
Doyumsuz neslimize marka giydirmek için
Üç etekli bindallı donumuzu unuttuk

Sılayı rahim nedir bırakalı çok oldu
Bayramlar rafa kalkıp tatil köyüne doldu
Dedeler ve neneler evlada hasret kaldı
Yolumuzu gözleyen anamızı unuttuk.

Yozlaştı kültürümüz ıradık özümüzden
Umudumuz kalmadı oğlumuz kızımızdan
Dünya hırsı bürümüş doymayan gözümüzden
Madde peşinde koşup manamızı unuttuk

Evvelden hem başı dik hem de alnı ak idik
Misk ü amber kokardık kalbi gönlü pak idik
Kirli sulara yüzüp balçıkla yüz yıkadık
Hurafelere kanıp dinimizi unuttuk

Değiştirdi lisanımız hello, okey, çüz ile
Egomuzu şişirdik sahte forslu poz ile
Sadakat can çekişir yalan, iki yüz ile
Sanal âleme dalıp hanemizi unuttuk.

Hep ezbere gittik de tarihten ders almadık
Hazıra dadanarak süte maya çalmadık
Çalışıp didinip de baltaya sap olmadık
Atalete düşerek fenimizi unuttuk.

Kul hakkına girerek malımıza mal katıp
Sorsalar Müslüman'ız herkese ahkâm satıp
İçimiz sızlamadan rahat yatakta yatıp
Kible nerde bilmeyiz, yönümüzü unuttuk

Gaflet ile kavurduk ocakta aşımızı
Besmelesiz yaptık hep dünyalık işimizi
Kolay yoldan lüks hayat süslerken düşümüzü
Seher vakti ağaran tanımızı unuttuk

Nurgül'üm meyil verme sahte irem gülüne
Aldanma şu dünyanın yanardöner hâline
Komşu komşunun muhtaç olmaz sanıp külüne
Kara toprak olacak sonumuzu unuttuk.

Dirgen Bahane Anşe Şahane!

◆ Halit Yıldırım

Benim evlilik hikâyesinin azıcık köşesini kanatıp yarıda kesince bizim avare avenesi bir ağız olup demezler mi?

“Ya bu hikâyeyi anlatırsın ya da tövbeler olsun bu evden kalkıp gitmeyiz.”

“Ulan oğlum etmeyin tutmayın, anlatmaya geçecek bir şey yok.”

Savaş bu laf anlıyor mu?

“Yok emmi sen yengemi bir dirgene almışsın, biz öyle duyduk. Anlat bakalım nasıl oldu bu iş.”

Baktık ellerinden kurtuluş yok. Mecburen başladık anlatmaya.

“Rahmatlık babam ile kaynatam Hacı Ehmet Ağa eyi ahbaptı. Babam bir vesile ile Ehmet Ağa'nın yayladaki kömüne gitmiş. Orada Ehmet Ağa'nın kızı Anşe'yi görmüş. Kızın hamaratlığına, misafirperverliğine, edebine ve terbiyesine hayran olmuş. Hemen oracıkta kaynatamdan kızı istemiş. Ahmet Ağa da beni bildiği için tamam demiş ama kızın anası, yani yengenizin annesi, “Ben kızımı kardaşımın oğluna vereceğim!” diyormuş. Ahmet Ağa da “Ben kızı o kitbiyozun oğluna vermem. Zaten kızın da gönlü yok. Ben kıza bir çıtlatayım bakalım senin oğlana ne der demiş.

Anasına çaktırmadan kıza sormuş.

“Kızım seni Hasan Ağa'nın oğlu İrfânî'ye istiyorlar. Anan duymadan sen fikrini söyle, ne dersin?” demiş.

Kız da evin tek kızı, babası da kızına çok düşkün. Ona dayılanarak demez mi “Şart olsun ben görmediğim adama varmam. Bir mahana ile buraya gelsin oğlanı göreyim. Eğer kalbim ısınır sa dayımın oğluna varana kadar ona varırım.” diye...

Ehmet Ağa da mecburen babama, ‘Oğlanı bir bahane ile yaylaya gönder de kız görsün. Yoksa yemin şart ediyor, görmediğim adama varmam diyor.’ demiş.”

Babam da düşünmüş demiş ki:

“Senin dirgenler meşhur. Sen bana yeni bir dirgen yapmış ol. Ben de dirgeni alma mahanasıyla oğlanı size salayım. Kız da görsün, anası da.”

Ahmet Ağa da:

“Arkadaş sen oğlanı gönder ben evde yeni yaptığım dirgenlerden birini veririm. Sen elini çabuk tut, kaynımlar uyanmadan bu işi bitirelim!” demiş.

Babam hemen müsaade isteyip kalkmış. Ertesi günü sabahın ahırcık ışığında babam bana:

“İrfânî oğlum hemen kıratı koş, Hacı Ahmet bana

bir çift dirgen yapmış. Onları al da gel,” dedi.

Ben de itiraz ettim:

“Yahu baba çorbamı içsem gitsem olmaz mı? Sabahın köründe ne işim var Dorukseki’de?”

Babam evcen adamdı:

“Lan dırdır etme, gittiğin yerin sofrası açık, ekmeği boldur. Aç kalmazsın. Benim körüklü çizmeleri giy. Üstüne yabanlık urbalarını giy. Kılığın düzgün olsun ha... Dost var düşman var milletin ağzına laf düşürme.” deyip kestirip attı.

Mecburen kalkıp üstümü değiştirdim. Kıratı eyerledim düştüm yola. Asıl korkum Kömle’ın köpekleri... Atlıyı attan indirip yayayı dağa kaldırıyorlar. Her biri eşşek sıpası kadar. Az geç gidersem itler ya davara ya mala gider diye hesap ediyorum. Neyse kıyından köşeden, dereden, tepeden Dorukseki’ye vardım. Onlar da sofrayı kurmuşlar tam çorbaları bölerken üstlerine vardım.

Ahmet Ağa hemen ayağa fırladı. Kızına:

“Kız Anşe, İrfânî Ağa’yın atını ahıra çek!” diye buyruk verdi.

Kız seçirdip atın başını tuttu. Ben de fiyakalı bir delikanlıyım. Ayağımda körüklü çizmeler, sırtımda yabanlık urbalarım, elimde kamçı... Atın üstünden sıçrayıp iki ayağımın üstüne dikildim. Atın yularını yengenize verdim. Bu Anşe alttan bana öyle bir bakış attı ki içimin yağları eridi şart olsun. Baktım Ahmet Ağa da bize bakıp bıyık altı gülüyor. Lakin kaynam olacak gudubet karı bulgur kazanı gibi homur homurdanıyor. Çorba kazanını sacayağının üstünden alırken yere bir çarpışı vardı ki görmeliydiniz. Ulan dedim karı kazanın dibini deldi. Elindeki çömçeyle çorbaları taslara koyarken de öyle bir hışımla koyuyordu ki tak tak ses geliyordu. Dersin taslara çorba değil taş, kaya dolduruyordu. Hele çorbaları önümüze koyarken tasları tak diye yere vurduruyor ki sormayın... Çorbalar fırtına kopmuş deniz gibi cambul cumbul çalkalanıyordu. Ahmet Ağa dayanamadı:

“Hööst deli katır! Yavaş ol yavaş! Senin sülaleni de dırtme!” diye bastı küfürü kalayı...

Neyse Anşe Hanım da geldi tam yamacıma oturdu. Valla kaşığı ağzıma mı götürdüm, kulağıma mı, çorba mı beni içti ben mi çorbayı bilemedim. Arada Anşe çaktırmadan bana bakıp tebessüm ediyordu. Meğer Anşe de anası da benim oraya niçin geldiğimi öğrenmişlermiş. Benim bir şeyden haberim yokmuş sadece.

Neyse çorbaları içince Ahmet Ağa ile kalkıp dirgenlere baktık. Ahmet Ağa iki dirgen seçip verdi. Sonra da beni yolculadı.

Eve gelir gelmez babam:

“Ne yaptın?” diye sordu.

Ben de:

“Aha dirgenleri alıp geldim.” dedim.

Babam dirgenleri elimden aldığı gibi yere fırlattı:

“Lan gittiğin yerde dirgenden başka bir şey görmedin mi eşşoğlusulu!” diye bağırdı.

Ben acaba bana bir şey tembih etti de unuttum mu diye babamın yüzüne bön bön bakarken babam yakamı tutup beni sarsaladı:

“Ulan Anşe’yi gördün mü, Anşe’yi!”

Ne olduğunu anlamamıştım. “Ulan!” dedim kendi kendime “Kıza baktığımı görüp de ben gelmeden babama beni mi şikâyet ettiler acep!” diye küşümlendim.

“Gördüm ama baba valla billa bir kusur etmedim.” dedim.

Babam ben öyle deyince yakamı bıraktı. Deminden beri gerilen yüzü birden gevşedi:

“O da seni gördü mü?” diye sordu.

Muhabbet nereye gidiyordu anlamamıştım:

“Hee, o da beni gördü. Beraber aynı sofrada etmek yedik. Lakin...”

Babam yine gerilmişti:

“Lakin de ne! Ne oldu anlatsana.”

“Valla baba, Hacı Emmi beni iyi karşıladı da karısı olacak Zöhre homur homurdandı. Benim oraya gidişimden pek memnun olmadı.”

Babam tekrar yumuşadı:

“İt ürür kervan yürür. Boş ver sen onu. Anşe sana nasıl davrandı onu de bakayım.”

“Valla gayet hoş davrandı. Hizmetime yeldirdi durdu. Lak deyince ekmeğimi luk deyince suyum hazır etti. Çok kıvrak kızmış. Hem onca davarı iki dakikada sağdı hem sütü kaydattı hem sofrayı serdi. Zöhre de onun pişirdiği çorbaları tasa koyarken çömçeyi yazılara çarptı. Çorba tasını bir kafamıza atmadığı kaldı. Emme Hacı Ahmet buna bir çıkış yaptı ki o biçim. ‘Hööst katır!’ diye bir ünledi, o saat karının eli ayağı birbirine karıştı.”

Babam anlattıklarına keyif olmuştu. Bıyıklarının burdu:

“İyi, iyi... O çatlasa da patlasa da bu iş olacak!”

Ben şaşırılmıştım:

“Ne işi baba!” diye sordum.

Babam yine asabileşti bana bir şamar kodu, köyün

bütün kuşları cik cik diye başımda döndü şart olsun:

“Ulan alık oğlum! Sana Anşe’yi alacağım, Anşe seni görsün diye oraya saldı. Keyfimden mi körüklü çizmemi, kır atımı sana verdim sanıyordun? Kız seni görsün beğensin diye verdim. Dirgen mirgen bahane. Ulan samanlığın dam arasında on çift dirgen var. Dirgene ihtiyacım mı vardı da seni oraya saldı. İnsan accik uyanık olur. Emme nerde! Sen de o sümsük dayılarına çekmişsin elleem.” deyince ben dönen folümü ancak anladım.

Eh o zamanlar daha toyduk. Şehir, pazar görme miştik. Sonradan açıldık emme lakin o gün öyleydi. Velhasıl ertesi günü babam, emmilerimi alıp Hacı Ahmet’in kömüne düğürçülüğe gitti. Hacı Ahmet o gün vermiş Anşe’yi bana. Anası olacak Zöhre karısı hiç misafirlerin yanına bile çıkamamış. Hasta demişler emme sonradan duydum.

“Ben kızımı gardaşımın oğluna vereceğim!” deyip diretince Hacı Ahmet emmim bunu bir güzel benzetmiş. Kafasını gözünü eline verip el içine çıkmaz edince hastayım diye yatmış. Emme gerçekten de bir hafta yataktan kalkamamış. İşte böyle oldu bizim evlilik hikâyesi.”

Savaş hemen soruyu yapıştırdı:

“Başlık ne verdiniz?”

“Valla babam bir bızağlı inek verdi. Lakin kaynatam o ineği ve bızağsını düğün hediyesi olarak bize geri verdi. Demek beni seviyordu. Eh Anşe de görünce beğenmiş. Dayısının ipsiz oğluna varmaktansa İrfânî’ye varırım diye anasına posta koymuş. Valla elli seneyi geçti hiç ağrımadık, incinmedik birbirimizden. Allah razı olsun Anşe’dan.”

İt Yaşar da sırasını savacak ya! O da girdi araya.

“Desene İrfani Emmi senin is “niye geldin zahana, zahan değil mahana!” diyene dönmüs!” deyiverdi.

Eh artık biz de çocukla çocuk, büyükle büyük, kopukla kopuk olduk bir kere. Hanı derler ya “ehli keyfe keyf verir kahvenin kaynaması, eşeği yoldan çıkarır sıpanın oynaması” diye biz de yoldan çıktık bir kere.

“He oğlum hel!” dedim “Bizi iş de oldu: Dirgen bahane, Anşe şahane!”

Ver Yutayım

◆ Halil Manuş

Oh ne âlâ ne de güzel
Ver yutayım, ört yatayım
Hangi yönden eserse yel
Ver yutayım, ört yatayım

Örnek olacakken arı
Çalışsın hep başkaları
Eden etsin ah u zarı
Ver yutayım, ört yatayım

Ekmek elden su da gölden
Dilde şarkı ayrı telden
Baş leyla, anlamaz hâlden
Ver yutayım, ört yatayım

Aç, açık var yum gözünü
Haksızdan sakın sözünü
Çift oyna, gizle özünü
Ver yutayım, ört yatayım

Dil dedin mi metrelerce
İş dedin mi yok zerrece
Yaşa sen kendi keyfince
Ver yutayım, ört yatayım

Halil, sen dön hâline bak
Sana akıl vermişken Hak
Yakışır mı sessiz kalmak?
Ver yutayım, ört yatayım.

Nankör

◆ **Hanifi Yılmaz**

Yine duydum arkamdan çirkin laflar etmişsin
Tüm şirazen bozulmuş kıvırmaya değer mi?
Dostlarımı kırarak büyük ayıp etmişsin
Nefretini herkese duyurmaya değer mi?

Nasıl da anlamadım, sinsi hem nankörmüşsün
Yüzüme dost görünmüş sonra ağlar örmüşsün
Ben sevgi dağıtırken sen gerçekten körmüşsün
İçin için yanarak kavrulmaya değer mi?

Nanemollalar gibi dengesiz hem acizsin
Yalan öykülerinle varlığınla tacizsin
Haksız kazançlarınla ecelinle naçizsin
Daldan dala atlarken kıvrılmaya değer mi?

Hasetlik hem kıskançlık seni yemiş bitirmiş
Dedikodu ederken laf eklemiş götürmüş
Hırs ve tamah anladım şu ömrünü bitirmiş
Çoluk çocuk haramla doyurmaya değer mi?

Ne gecen ne gündüzün yaşantına denk değil
Yokla bir kez nefsini iblise etmiş meyil
Nerde menfaat orda eğildikçe sen eğil
Artılardan eksiye çevrilmeye değer mi?

Ne yaptınsa her daim huysuz nefsine kandın
Birkaç cümle ezberle kendini bilgin sandın
Şu sahte alkışlara aldandın da aldandın
Kof ağaçlar gibiydin devrilmeye değer mi?

Yeter artık duyduğum yalan atıp tutarsın
Helal haram demeden ne bulursan yutarsın
Hiç haddini bilmeden ona buna çatarsın
Çok havladın sabrettik ısırmaya değer mi?

Şimdi her fani gibi selâların verilir
Kötü hatıralarla nankörlüğün yerilir
Evlatların bu hâle âh ederek gerilir
Bu hâl ile öteye evrilmeye değer mi?

Yılmaz yine bu demde aykırı yerde durdun
Her şey kader seyrinde boşa kafanı yordun
Yoksa kalem elinde yazıp hayal mi kurdun
Aşk olmadan çöllerde savrulmaya değer mi?

Sahte Diploma

◆ Mehmet Pektaş

“Nasıl olmuş Profesör?”

Profesör Kemal, sigarasından bir firt çektikten sonra Toner Ahmet’in uzattığı kâğıdı aldı. Yaka cebindeki gözlüğü burnunun üstüne yerleştirip kâğıdı dikkatle inceledi. Sonra da Toner Ahmet’e geri uzattı:

“Şu başlıktaki puntoları biraz daha büyültün. Kırmızı rengi de bir ton koyulaştırın.”

Toner Ahmet, elindeki kâğıdı yırtarak bilgisayar başında oturan gence, Trol Arda’ya yaklaştı:

“Profesör’ü duydun.”

Bilgisayar başındaki genç, birkaç tıklama ile düzenlediği belgeyi fotokopi makinesine gönderdi. Toner Ahmet makineden çıkan yeni kâğıdı Profesör’e uzatırken,

“Bu defa nasıl?” diye sordu.

Kâğıdın üzerinde yazılanları tane tane okuyan Profesör’ün yüzüne bir gülümseme yerleşmişti:

“Hayat Üniversitesi Hinlik ve Cinlik Bilimleri Fakültesi Lisans Diploması.”

Tüm detayları inceledikten sonra elini makineye vurdu:

“Hah şöyle şimdi oldu!”

Toner Ahmet de sevinçten bilgisayar başındaki gencin kafasına bir şaplak attı:

“Aferin lan Trol. İyi iş çıkardın.”

Trol Arda yarı mutlu yarı şaşkın:

“Ne dersinin abiler tutar mı bu iş?” diye sordu.

Profesör,

“Tutmak ne kelime evlat! Ben kariyerime daha sen doğmadan 1980’lerde korsan kasetçilikle başladım. Ünlü sanatçıların konser kayıtlarını alır, yeni kaset çıktı diye piyasaya sürerdik. Eski kasetleri de teypte kopyalar, pazarlarda satardık. Senin anlayacağın lisansımı korsan kasetçilikle tamamladım. Kaset furysı bitince CD işi başladı. Korsan müzik ve film CD’leri ile yüksek lisansımı yaptım. Ardından korsan kitap işine girip doktoramı verdim. Kariyerime elektronik ürünlerin çakmalarıyla devam ettim. Çin malı furysıyla doçent oldum. Ünlü giyim markalarının ürünlerini kopyalayarak da profesörlüğe yükseldim.”

“Boşuna Profesör demiyorlar o zaman sana Kemal abi.” dedi Trol Arda hayran hayran.

Profesör:

“Ne sandın oğlum? Sahte diploma işi benim

prestij çalışmam olacak. Tüm memleketi diploma sahibi yapıp kariyerimi sonlandıracağım.” dedikten sonra bir an duraksadı. Çenesini kaşıyarak devam etti:

“Yalnız bir problem var.”

Toner Ahmet, merakla sordu:

“Ne problemi Profesör?”

Profesör:

“Sahte diplomayı yaptık yapmasına ama bunları e-devlete işlemek lazım. O nasıl olacak?”

Bu sırada Trol Arda, oturduğu yerden lafa girdi:

“O iş bende Profesör. İki tıkla istediğiniz diplomayı sisteme işlerim. Şuradan hemen giriş yapalım istersen. Kullanıcı adı, admin. Şifre, 1234. İşte ekran açıldı. Söyleyin bakalım TC’lerinizi?”

“Yapma yahu? Bu kadar kolay mı?” dedi Toner Ahmet ağzı bir karış açık.

Trol Arda:

“Verin bilgilerinizi sizi istediğiniz yerden mezun edeyim. Yalnız ilkokul hariç. Tez mez kolay ama sistem ilkokul diplomasına izin vermiyor.”

Trol Arda, Profesör ve Toner Ahmet’in bilgilerini alıp birkaç dakika içinde girişleri tamamladı:

“Kontrol edin bakalım. Sisteme düşmüş mü?” dedi.

Profesör ve Toner Ahmet hemen telefonlarına sarıldı. Her ikisi de en saygın okullardan mezun olmuş gibi görünüyordu.

“Yaşa ulan Trol! Şimdi gerçekten profesör oldum. Oldu bu iş.” dedi Profesör.

Bu defa da Toner Ahmet aklındaki tereddüdü dile getirdi:

“İyi de Profesör bu sahte diplomaları nasıl satacağız? Korsan kaset, kitap, tişört işinde olduğu gibi pazara çıksak olmaz, kapıya tabela taksak olmaz...”

Profesör elini Toner Ahmet’in boynuna attı:

“Düşündüğün şeye bak Toner’im, sipariş ve tahsilat işini internet üzerinden yapacağız. Diplomaları burada basıp kargoyla talihlilere ulaştıracağız. Hepsi bu kadar.”

Profesör, bir sandalye çekip Trol Arda’nın yanına oturdu:

“Sahte diploma satabileceğimiz bir site kurabilir misin evlat? Sonra da Facebook, X, Instagram hesapları açalım.”

Trol Arda, hemen çalışmalara başladı:

“Tabii abi. Sitenin ismi ne olsun. diplomacantasi.com uygun mudur?”

Profesör, Toner Ahmet’le göz göze geldi. İkisi de bu ismi beğenmişti:

“Harika. İnsanlar hangi okullardan hangi diplomaları istiyorsa tıklatıp çantaya eklesin.” dedi Profesör.

Trol,

“Maalesef bu isimde bir site var. Hem burada da sahte diploma satılıyor.” deyince ekibin neşesi kaçtı.

“Nasıl olur? Bu bizim projemizdi.” dedi Toner Ahmet.

Profesör öfkeyle yerinden kalktı:

“Bu Ordinaryüs Rıza’dan başkası olamaz.” diye bağırdı.

Trol Arda,

“O da kim?” diye sorunca Profesör yanıtladı:

“Bu hayattaki en büyük rakibim. Hangi işe girsem o da girdi. Korsan kaset işine girdim, o da girdi. CD işine girdim, o da beni takip etti. Kitap işine girdim, o da peşimden... Lakabımı bile taklit etti. Benim namım Profesör’e çıktı. O da kendine Ordinaryüs dedirtti. Şimdi de burada karşıma çıktı. Benden önce davranmış.”

Toner Ahmet:

“Ne yapacağız peki, bu kadar emek boşa mı gidecek?” deyince Profesör yumruklarını sıkı sıkı cevap verdi:

“Vazgeçmek yok. Başka bir site adı düşünelim. Canına okuyacağım o Ordinaryüs Rıza’nın!”

Trol,

“Diplomayurdu’na ne dersiniz?” dedi ama bu isimde de bir site vardı. Toner Ahmet’in önerisi diplomaburada, diplomakapisi, diplomabank, diplomasepeti; Profesör’ün önerisi diplomamgelsin, hemendiplomaal, diplomamarket, diplomadeposu, diplomadukkani gibi isimlerle de önceden siteler açılmış ve sahte diploma veriliyordu. Sonunda diplomakap.com isminde karar kılındı.

Trol Arda ve Toner Ahmet’in canı fena hâlde sıkılmıştı.

“Her taraf sahte diplomacı dolmuş. Bunlarla rekabet etmemiz imkânsız.” dedi Trol Arda.

Profesör:

“Pes etmek yok. Yaz koçum, sloganımız DİPLOMASIZ KİMSE KALMASIN. Bir diploma alana bir diploma bedava. Tasdikname alana yanında

takdir belgesi hediye. Ortaokul diploması alana sürücü belgesi, açık lise diploması alana kapalı lise diploması, lisans diploması alana dil belgesi hediye. Ortaokul, lise, üniversite diploması alana yüksek lisans ve doktora bizden. Arkadaşını getirene %25 indirim. Kredi kartına 12 taksit. Toplu alımlarda mezuniyet töreni...”

Trol Arda, Profesör’ün ağzından çıkanları havalı tasarımlarla siteye yerleştirdi. Kampanyalı diploma satışı umduklarından da büyük bir ilgi görmüştü. Kısa süre sonra siparişlere yetişemez oldular. İşe iki eleman daha alındı. Virüs İsmail bilgisayar, A4 Kamil fotokopi işine bakmaya başladı. İki vardiya hâlinde gece gündüz çalışıyorlardı. Bazen lisans diploması isteyenlere ortaokul diploması, dil belgesi isteyenlere SRC belgesi, mühendislik isteyenlere ilahiyat, tıp isteyenlere arkeoloji, mimarlık isteyenlere sosyoloji diploması gitse de hatalar hemen düzeltiliyordu. Siparişler yağmur gibi yağarken rakip sahte diploma siteleri de bir bir kapanıyordu. Profesör Kemal ve çetesinin diplomakap.com sitesi piyasanın tek hâkimi olmuştu.

Sahte diploma macerası bir sabah polisin kapıya dayanması ile son buldu. Profesör Kemal kendini önce polis merkezinde daha sonra da Başkomiser’in karşısında buldu.

Profesör Kemal, Başkomiser ile göz göze geldiğinde şaşkınlıktan küçük dilini yutacaktı sanki.

“Ordinaryüs Rıza sen ha!” diyebilirdi.

Başkomiser,

“Ordinaryüs değil Başkomiser Rıza diyeceksin.” dedi.

Profesör Kemal öfkeyle bağırdı:

“Ulan üçkâğıtçı, sahtekâr nasıl başkomiser oldun sen?”

Rıza çekmecedan çıkardığı diplomaları masaya sıraladı. Sonra da bir kahkaha patlattı:

“İnsan müşterisine böyle mi davranır Kemal? Sa-yende ben de başkomiser oldum.”

“Desene kendi kazdığımız kuyuya düştük.”

Çobanın Günlüğü

◆ Haşım Kalender

Ağla dıhhar davarı	Gaval aralar bu demi	Dinledikçe hıdır hıdır	Gözümde tütüyor dağlar
Havluya saçar zavarı	Dalar gider çalar hemi	İçi oynar kıpır kıpır	Gül kurumuş vıran bağlar
Yem döker vurur zavırı	Dünya söbe batmaz gemi	Guzu tatlı oğlak zıpır	Ağlayanlar niye ağlar
Çan sesleri zil sesleri	Yansa içinde nesi var	Bozar bütün neşesini	Damladıkça yarısı kan
Karışır guzu kösleri	Gavalın ezgin sesi var	Boşa verir köşesini	Dertmiş meğer bütün akan
Topal guzu arda galır	Karabaş yemiş yalını	Nevruz sümbül ayrı dilde	Ah gidi eskiler n'oldu
Keçi aslan payın alır	Andırıyor bir yalımı	Kuzukulak sever dulda	Eski durur olan oldu
Musuldaki yem azalır	Bekler kurt denen zalımı	Katık olsun çiğdem bul da	Lüksler hayatlara doldu
Karaaşı hırriği var	Girmeyegörsün sürüye	Purçalığı tutmaz dişi	Günler kıaldı vesselam
Kulaklısı, gürrüğü var	Ancak yetişir deriye	Kenger yakın arkadaşı	Hükmünü yitirdi kelim
Doru gısrak kişner durur	Geçilere dur denilmez	İçer gaklığın suyunu	Hezen böler ev damını
Deli camız kötü vurur	Çıktığı yerden inilmez	Gözetir sarpın sayını	Güneş zor bulur camını
İnşallah ipler de gurur	Dutsan sırtına binilmez	Teh çıktı azık tayini	İdare siler gamını
Sırinsısı salkım saçak	Daşa düşer işin hası	Ekmeği içine özer	Dokunulmaz gaz lambası
Gelin o günlere kaçak	Eceli alın ortası	Hemi yiyip hemi gezer	Löküstür ışığın hası
Arıstak kaşağı yeri	Acıkınca sağır südü	Doyurur gece yarısı	Külek kolay ölçer ceci
Ellerinde çıkmaz geri	Soğuk suda artar tadı	Bir olur akı karası	Çelik, şinik, ölçek neci
Bir dışarı bir içeri	Çoban döşegidir yatı	Gurt düşer gırlık yarısı	Unuttuk tandırı sacı
Yazın ortasında tipi	Gürneşe vurur davarı	Gatıranı em der çalar	Ekmeğin fırında pişer
Koşar durur sinir küpü	Düzülür kurar duvarı	Üstünü sinekler talar	Kazan üfürmeden taşar
Eşşaa sarılır palan	Kadınlar kolunda kova	Bacıklar güçlü gısıra	Seneler uzamaz galan
Zavur yer arkada galan	Sırtıdır bebeye yuva	Koyakta uykuda sıra	Nefeste, dünyada yalan
Sıkı tutar eğmez golan	Hele bey getmişse ava	Yatağı benzer hasıra	Kalender'miş ömrü talan
Azık habenin gözüne	Aceleden sağıp döner	Keçe üzerini örter	Son gediktir aşılacak
Sürer yazının yüzüne	Yemek noldu ocak söner	Üç saat yeter de artar	Gayri sona koşulacak
Sürü koyulur bayıra	Ayıkır güneş eğilmiş	Bir günüdür bunun hepi	
Gören malını goyura	Sürü bir yana dağılmış	Unuttuk öküzü göpü	
Çobanı Allah gayıra	Melemeleri çoğalmış	Doğrudur kazmanın sapı	
Gaç tepe var aşılacak	Hey heyler dağa yukarı	Keven sökmek ehil işi	
Aşikâr çok goşulacak	Yürütür yalvar yakarı	Öyle edemez her kişi	

Zavır: yüksek sesle bağırıp çağırmak **Kös:** Ahırın içinde kuzulara yapılmış yer **Musul:** Tahtadan hayvan yemliği **Karaaş:** Göz çevresi ve ağız kısmı siyah olan koyun **Hırrik:** Yüz kısmı kahverengi diğer kısmı beyaz olan koyun **Gürrük:** Anadoğma kulakları ufak olan koyun, keçi **Sırinsı:** İplerde kurutarak kışa saklanan et **Arıstak:** Merteklerin hezen üzerine bindiği yer, mertek aralarındaki boşluk **Ger:** Leke **Söbe:** Yuvarlak **Ezgin:** Yanık **Yalım:** Ateşin yanar hali; çabuk şahbaz **Çoban döşegi:** Dağda genelde koyaklarda geven gibi yerden yüksek fakat dikensiz döşek gibi bir bitki **Gürneş:** Güneşin yükselmesiyle koyunların kafa kafaya verip harmanlanmış şekilde durmaları **Davar:** Koyun sürüsü

Purçalık: Yaprakları yemliğe benzer kökü soyularak yenien doğal bitki **Gaklık:** Dağda düz taşların üzerinde oluşan doğal oyuk **Gırlık:** Hayvanların yünlerini traş eden makas **Bacık:** Davarın istirahat zamanında bir ucu güçlü bir kısır koyuna diğer ucu çobanın koluna bağlanan ip **Göp:** Kağnılarda hemen öküzün ardındaki iki tarafı birbirine tutturan tahta **Keven:** Baharda çiçek açan dikenli bir bitki **Hezen:** Ahşap ev, cami vb. yerlerde damların üzerine döşenen kalın ve büyük ağaç **İdare:** Önceleri kullanılan ısıtıcı **Külek:** Tahta kova **Ceç:** Harmanın savrulduktan sonra kalan tanelin yığını **Çelik:** On kiloluk hububat ölçegi **Şinik:** 8 kiloluk tahıl ölçegi

Eşekliğe Bakmadan

◆ **Murat Canbolat**

Güzel bir çayırılıkta otluyorken genç kısrak;
Gelir yaşlı boz eşek, sözüm meclisten ırak.

Kısrak taze otları indirirken iştahla;
Boz eşek dikenleri yerken bin bir eyvahla;

Bu tuhaf vaziyete genç kısrak çok şaşırır;
Boz eşek aldırmadan dikenleri aşırır!

Üstten üstten bakarak sorar “Hayrola eşek;
Diken değil, sanki kek yediklerin mübarek!

Neden diken dişlersin, dururken gür çayırlar?
Bak, her taraf yemyeşil; düzlükler ve bayırlar...”

“Aklın ermez” diyerek karşılık verir eşek,
Biraz düşünüp sonra “peki” der kişneyerek;

“Bunlar şifa deposu, okudum kitabını;
Hikmet dolu her işim, sen de doldur kabını!”

At, eşeği süzerek kulaktan kuyruğuna;
Yapıştırır lafını, bakarak uyruğuna:

“Sen eşek değil misin, dem vurursun hikmetten;
Sopan eksik olmasın; sırtın şişsin nikmetten!

Dağı aşar sözlerin, boz eşek haddini bil;
Maşallah; pabuç gibi uzamış sendeki dil”

Davul gibi güm güm güm, gümbürder boş adamlar;
İçi boş, yok haberi, bu tiplerden is damlar!

Biçerci

◆ Bilal Saygılı

İyi oku bu şiirim sanadır
Sen insan değilsin ulan biçerci
Seni halt eyleyen hangi anadır
Ermeni'den arta kalan biçerci

Zahmetsiz biçilir yerim düz dedim
Fazla da veririm sözüm söz dedim
Kurban olam bu sorunu çöz dedim
Merhamet yoksunu olan biçerci

Hile mi doludur tümnden özünüz
Köseleye dönmüş arsız yüzünüz
Nerenizden çıkar sizin sözünüz
İçi yalan dışı yalan biçerci

Seni hatırlarım gelip gittikçe
Biçtiğin yerleri seyir ettikçe
İntizar eylerim ömrüm yettikçe
Evin barkın olsun talan biçerci

Aman dedik dinlemedin amanı
Rafa mı kaldırdın dini imanı
Biçerim deyip de biçme zamanı
Biçmem diye haber salan biçerci

Sizin elinize koymasın Hüda
Boğarsınız halkı bir kaşık suda
Biraz temizlensin kendini yu da
İçi dışı çirkef dolan biçerci

Bilal Saygılı'yım yazarım gahi
Böyle bir yetenek vermiş İlahi
Şiirime koymam ismini dahi
Bana göre falan filan biçerci

Şeytanı Çok da Büyütmeyin

◆ Aslan Avşarbey

Esamesi okunur mu şeytanın
Onu dörde katlayanın yanında
Kıçına bir tekme vurup batanın
Uçurumdan şutlayanın yanında

Süt yerine anasının kanını
Eme eme çürüten her yanını
Alsın diye babasının canını
Azrail'i fitleyenin yanında

En geriden başlayıp da yarışa
Elden evvel ulaşan var varışa
Suistimal edilecek her işe
Balıklama atlayanın yanında

Geçinirken öyle kendi hâlince
Yoldan çıkan makam mevki alınca
Dün sövdüğü bugün başa gelince
Elden önce kutlayanın yanında

Bir sultanın eteğinin ucundan
Yapışmadan ölüyorken acından
Yiye yiye Allah versin gecinden
İşkembesi patlayanın yanında

Kurtlar var ya girer kuzu postuna
Hiçbir şeyi almaz kendi üstüne
Zor durumda en sevdiği dostuna
Faturayı kitleyenin yanında

Mülkî korkar hileciden çalandan
Cismi insan özü şeytan olandan
Şeytan solda sıfır kalır yalandan
Ar damarı çatlayanın yanında

Radyo Sevdamız

◆ Fatma Uçarlar

Çocukluğumun radyosu, evin en gözde yerinde benim ulaşamayacağım yükseklikte, salonun köşesine eli böğründe denilen bir rafın üzerine oturtulmuş, ahşap kaplamalı bir radyo idi.

Yaşadığımız yöre olan Konya'nın Sarayönü ilçesine elektrik, dinamoların (elektrik santralleri) çok ısınarak arızaya girmemesi için belli saatlerde verilirdi.

Babam elektrik makinistiydi ve 'ilçenin elektrikliğini babam veriyor' diyerek gurur duyardım. Radyo dinlerken evin en küçüğü olarak genellikle ablalarımın tercihinin uymak durumunda kalırdım. İster istemez onların dinlediği arkası yarınları, radyo tiyatrolarını ve seçtikleri müziği dinlemek zorundaydım.

Radyo cumartesi günleri saat 17.00'de bana özel açılır ve "Çocuk Bahçesi" adı altında yayınlanan programı dinlememe izin verilirdi. Sonra babaannemin "Çok cereyan çekiyor." dediği veya "Yeter kafam şişti." diye kızdığı an radyoyu kapatırdık.

Radyo yayını tek kanaldan TRT'den yapılırdı. Ayrıca bir de Polis Radyosu vardı. İkisinde de konuşulan dilin kalitesi, Türkçenin doğru kullanılması, çocuk yaşında ilgimi çeker ve onlar gibi konuşmak isterdim.

Haber saatlerinde radyonun sesi biraz daha açılır ve babam:

"Biraz sessiz olalım ajans dinliyorum." diye de zaman zaman uyarılarda bulunurdu.

Radyonun içinden bu sesler nasıl çıkıyor diye merak ederdim. Demek çocukların merakını tahmin eden babam, o yüzden radyoyu ulaşamayacağımız bir yüksekliğe monte etmişti.

Merakımın ağır bastığı bir gün, evde kimsenin olmadığı bir ortamda masanın üzerine çıkarak radyoya ulaştım. Radyonun düğmesini çevirdim. Çalışması için ısınması gerekiyordu. Birkaç dakika bekledim yanında bir

düğme daha vardı. Onu çıkarabilirsem içini görebilirim diye düşünüyordum. Radyonun ısınmasıyla birlikte türküyü yayını başladı. Çok heyecanlandım, acaba içindeki türkücü nasıl bir kadındı? Oraya nasıl sığmıştı?

Lojmanların birinde oturan ve iyi Fransızca bildiği için lojman çocuklarına Fransızca derslerinde yardımcı olan adına Coke denilen bir amca vardı. Boyu çok kısaydı, sırtında da kam-buru vardı, o bile radyonun içine sığamazken bu kadın nasıl sığmıştı?

Merakım gittikçe artıyordu. Radyonun yanında bulunan düğmenin kenarından ışık sızardı, o düğmeyi sağa sola kaydırıp içini görmeye çalışırken düğme radyonun içine kaçırırdı.

Radyonun içinde yanan ampulün ışığını görünce öyle korktum ve panikledim ki... Düğmeyi de radyonun içinden çıkarmama imkân yoktu. Ben böyle uğraşlar içindeyken masanın üzerinde suçlu bir şekilde babama yakalandım.

Babamın kızma faslı bittikten sonra elektrik kabloları ile bu seslerin bize ulaştığını, radyonun içinde kimsenin olmadığını söylediğinde, söyledikleri hiç aklıma yatmadı; anlamış gibi davrandım ama hayal kırıklığım da büyük oldu.

Nuh'un Gemisi

◆ Memik Kömekçi

Bindik Nuh'un gemisine
Çıktık dünyanın turuna
Tat almadık hiç birimiz
İsterse gitsin zoruna

Temiz toplum olamadık
Hak'tan niyaz alamadık
Adil, baki kalamadık
Ne bıraktık sor toruna

Buz dağında su duruldu
İnsan dünyaya vuruldu
Ayrı ayrı cem kuruldu
Eremedik biz kârına

Üç omurga üç de beden
Çok dolandı çölde deden
Ayrı gayrı bilmem neden
Ne kaldı ki bak yarına

Lanetlendi bazı boylar
Kenan'a sürüldü soylar
Yetmiş iki dilde huylar
Karıştı düştü nârına

Çoluk çocuk eksik ayal
Kimi gerçek kimi hayal
Ham'dan miras kaldı meal
Daldık dünyanın varına

Bazen Yâsef, bazen Sâm'dan
Ken'an zarar gördü Hâm'dan
Lut'a haber geldi Şam'dan
Düşürdü yaktı nârına

Aynı yöre aynı bölge
Gün doğmadan olmaz gölge
Tüm insanlık aynı çölde
Nifak bıraktık yarına

Köşkeröğlu çizdik rotan
Nuh'tur, Âdem birdir atan
Dört mevsimde yedi kıtan
Nasipte çıktı zarına

Unçuluk Anşa-Bedirik Hörü/sekiz

◆ Hacı Musa Tuncer

Sünepe Süllü, babasının sesini duyar duymaz hemen alelacele dışarı seyrirtti:

"Ne o hayırdır Baba?"

Teber Tahir, merdivenin eşikliğinde hazır ol vaziyetinde duran Ulak Mulla'yı göstererek,

"Şu iti dut, elini golunu bağla! Yukarıdaki davar damına goy. Ekmek su bilem verme. Damın en ardındaaki goca dire'e kendirinen eece doluyarak sımsıkı bağla. Gapiyı da dille. Beygirin gırbacını da çabıg al ba'a getir. Şu hava atıp bindi'i moturunu da götür Cahan'a tuvalla getsin." dedi.

Sünepe Süllü,

"Taam baba. Ben onun icabına bakarım, sen heeç gaygeyleme. Demek bu Mılla adam olmuyacak." diyerek, Ulak Mulla'ya doğru merdivenleri tek tek basarak inerken,

"Lan Mılla, babamın emrini niye yerine getirmedin o'olum? Cümee bişey dese hemen yapıyodun, Leyli'den mücdeler veriyodun, benden yediin sıkırcımı da mı unuddun sen hı? Şindik de bahim seni kim gurtaracak? Hele önce şu gıcında'akı babamın verdii çit carcürlü umman dabancıyada ver bahim." dedi.

Ulak Mulla, Cuma'yı öldürtmek için Teber Tahir'in vermiş olduğu belindeki tabancayı Sünepe Süllü'ye yavaşça uzatırken,

"Gurbannar oluyum Süllü edem, beni affeylen navar. Dediinizi er geç yapacaam, azıcık möhlet verin ba'a. O gün yanımdaaki Seklem Salih'den çekindim, aklı birtii gıt ya, hepiciimizi cendermiye müzevirler deen gorgdum, yongsa tek olsuyadım, babıyan dediini ikiletmezdim, O Cümeeyi it vurur gımı vurur üleşini de Cahana tuvallardım. N'olur ba'a azıcık möhlet verin!" dedi.

Sünepe Süllü, Ulak Mulla'nın yalvarmalarına hiç aldırış etmeden,

"Yürü lan! Düş öğüme. Babam ne diyosa o. Bize akıl verme o'olum." diyerek Ulak Mulla'nın omuzundan iterek davar damına doğru götürürken iki tarafın da üzüm sandığı yüklü katırın önünde yürüyen, daha önceleri de her yıl birkaç kez gelip evlerinde misafir ettikleri Çerçi Variyenli Ali, konağın yanında beliriverdi:

"Selâmünaleyküm Süllü yeanim, hayırdır bu ne

hal bööle? O ö'öndeki Ulak Mılla da'al mı? Ayıp da'al mı evli barklı adamı hırpalamak? Yazığıdır, günehdır yarvım, edme e'eleme. Hem ne gabeheti var kine Mılla'nın? Baban evde mi Süllü?" dedi.

Çerçi Variyenli Ali, Hızır gibi yetişmişti Ulak Mulla'nın imdadına.

Sünepe Süllü,

"Babam evde Al'emmi babam evde. Sen bizi ya'anış annadın, babam Mıllı'ya bir çebiş hedaye eyledi fakat Mılla almak isdemiyo, bende zorunan davar damına götürüyom." dedi.

Sünepe Süllü durumu çaktırmadan Mulla'nın gözüne bakarak,

"Öyle da'al mı Mılla?" dedi.

Ulak Mulla,

"Hee hee Al'emmi, Süllü edem dooru sö'ölüyo, ben hak eylemediim çebiş alamam diyom ileekin ille de alacaan diyollar." dedi.

Çerçi Variyenli Ali kafasını sağa sola çevirerek, "Töbe töbee.. Bire Mılla bunnar yok daal yoksul daal, sen de çebiş al get bire yarvım, nediin inad ediyon bilmem kine, gönünden gobdu zaar Teber Tahir'in." dedi.

Bu durumu konağın balkonundan endişeyle izleyen Teber Tahir, karısı Coruk Cevriye'nin de duyacağı şekilde,

"Vay, vay, vay, vay... Kimler gelmiş? Hele bag Cevriye! Kimler gelmiş? Buyur, buyur hele Al'edem. Yokarı buyur. Kimler gelmiş de benim habarım yog? Gözümüz yollarda galdı bire Al'ede, altı aydır buralara uğramadın, gıyırcıglı begmezine, garüzü-müne umsulug galdıg vallaa, gatırı dudun debeni-ne ba'ala da yokarı çık çabıg. Hoş geldin hele hoş geldin, buyur buyur."

Çerçi Variyenli Ali, katırını kapının önündeki dut ağacına bağlarken,

"Hoş gördüğ, hoş gördüğ Tahir Ağa, hoş gördüğ." diyerek katırın yükünü yavaş yavaş çözdü, sonra üzüm sandıklarını bir kenara usulca koyup yerleştirdi, katırın yem torbasını katırın başına astı. Yavaş yavaş konağın merdivenlerinden yukarı çıkarken geriye doğru döndü baktı, Ulak Mulla ve Sünepe Süllü ortalıkta görünmüyorlardı. Bu durumdan şüphelendi ancak, şüphelendiğini hiç

çaktırmadan,

"Yahu Tahir Ağa bu Ulak Mılla'da ne inat adam-mış arkadaş, demek senin verdiğin hedaye çebişi almıyo hı? Yanına birde hakına veriyedin baari de tem oluyadı." dedi.

Teber Tahir,

"Sen onnara gulaasma bire Al'ede, açlıgdan a'az-ları kokar ileekin hoggabazlıgdan da geraalmazlar. Etini dadlılaşdırıyo Mılla işde. Sen şöle başuçdan otur hele." diyerek tokalaştılar, o arada Teber Tahir, karısı Coruk Cevriye'ye seslendi:

"Cevriyee Cevriye! Bag kim geldi kız kim geldi? İki sandığ garüzümünen Variyenli Al'edemiz gel-di, aç mı susuz mu bu herif? Bir sor hele." dedi.

Coruk Cevriye, herifinin çağırması üzerine içe-riden ayak yalın yavaş yavaş dışarı çıkarak, çarda-ğın tahtalarına ağır ağır basarak, karnı kendisin-den daha önde yeşil turuncu fistanı ve başındaki kırmızı renkli dolamalı fesiyile;

"Hoş geldin Al'ede, hoş geldin." dedi.

"Hoş gördüğ Cevriye bacım hoş gördüğ, savul." dedi o da.

Coruk Cevriye,

"Horantan heyle, çor çocukların ee zaar, açlığın susuzluun var mı Al'ede? Utanma bag." dedi.

Variyenli Ali,

"Hepicii eyiler şükür, açlım susuzluum yog ba-cım yog. Allaaseen zaamet edme. Ben yokardan geliyom zatı, Kepir Gadir edemin orda yaddım böön gece. Savulsunnar ee bagdılar. Hele orada bir Leyli gızımız varkına, hakıyadlı mı hakıyadlı, saygılı mı saygılı, işcimen mi işcimen, irfit gimi maşallah. Savulsun bir çıkında kömbe goyup azzıg eylemiş, Al'emmim yolda acıkırsa yesin deen. San-dun içindee üzümün de yarısını aldılar, karşılın-da da bir çuval bu'uda gıydular savulsunnar, Allah keselerine Halil İrbehem bereketi versin. Dönüşde alıp gedeceem Alliiizin verirse. Ha az gala unudu-yodum, habarınız var mı bilmem, Leyli'yi de Takoz İremzi'nin o'olu Cümee'ye veriyollarımış, ö'ömüz-deki cümee günü angşamı sucuunu yiyecegleri-miş." dedi.

Leyli'nin ve Kepir Kadir'in adını duyan Coruk Cevriye ve Teber Tahir, hiç ses seda etmeden bir-birlerine baktılar, Teber Tahir hemen yalandan ök-sürerek,

"Öhö, öhö..." dedikten sonra devam etti. "Üzü-

mün galanını da buruya yık Al'ede. Aşşaa sehele gedib de sefil olma. Bir çuval bu'uda da benim am-bardan..."

"Aşşaa sehel köylerine hagsızlıg olmasın soora bag Tahir Ağa. Onnar da yolumu gözlüyo, benim üzümü onnar da berg sever, hele bir Ellik Al'edem var kı, yoldan döndüümü bir duyarsa ba'a edmedi-ni guymaz alimallah." dedi.

"Bag Alede, seniinen teee esgilere dayalı bir dosdluumuz, bir ahabblımız, bir sevgi saygımız var; bilirsın kine seni berg severig. Üsdüne üsdlüg seniinen ben esger arkadaşığı. Bura senin evin gimi. Her vakıd baş tacısın, bööle oluncu tabii, hani derim ki, beni depeliyep geçme. Bundan kerli aşşaa sehel köylerine enip üzüm neem satma; beg-mez, incir gurusu, besdil, belben neemde satma. Satma diyosam satmaaa. 'Neden?' dersin, bag gar-daşım onnarın heçbiri adam daalkına. Adam daal yahu. Adam olsalarıdı, eddiim onca eeliglerime garşı nankörlük eylemezlerdi. Onnara ne e'eligler eylemedim ki Al'ede, bag sayıyım: Gaza'ada bir hö-kümet işi olur Teber Tahir'i bulullar, hasdahanada bir işleri olur Teber Tahir'i bulullar, nakil işleri olur Teber Tahir'i bulullar, biri garoola düşer Teber Ta-hir'i bulullar, biri mapısa dıkılsa gene beni bullul-lar, vesselem hangi birini sayıyım? Beni bulullarda bulullar. Tabii biliyollar kinem, benim gılincımın iki tarafının da ee kesdiini. Onun uçun diyom ki, onnarın heçbiri adam daal, adam daal. Inanmıyo-san aha benim avrad Cevriye annacında cannı şa-had oa sor. Öyle daal mı gız?" dedi.

Coruk Cevriye, kocası Teber Tahir'in söyledik-lerini önce kafasını aşağı yukarı sallayarak tasdik ettikten sonra sedirin üzerinde söykeğe gelmiş, elinde doksan dokuzluk tesbihini çeken Variyenli Ali'ye dönerek,

"Valla Al'ede, bu benim herif çok dooru söölüyo, bu benim herif olmasa var ya bu benim herif... Şu gosgoca köydeekilerin hepiciinin selintileri Bağ-dad'dan gelir. Herkişe eyilii dokundu. Dokundu da kim bildi hı kim bildi? Biri 'Bir işim var Ta-hir emmi.' dese aha bu herifceezim gopar, seerdir. Haydi oruya geçdik Al'ede. Şindik beni ee daene. Hani o sana azzıg gıyan Leyli'üzün anası Deli Emi-ne yog mu?"

Dizlerini yukarı çekmiş, sağ kolu sağ dizinin üzerinde şık şık tesbih çeken, üzerindeki beyaz gömleğinin son yaka düğmesi zorlanarak ilikli

olan Variyenli Ali,

"Hee vaar, n'olmuş kine Del'eminiye bire bacım? Adı Deli amma, bacım olsun gendisi hanım hatın bir gadın." dedi.

Coruk Cevriye,

"Hı hıı! Sen nerden bilicin kine bire Al'e-de? Onun dili dadlı da memea kör memea. O Del'eminiye otaa yavlardım yakardım, gel şu gızın Leyli'yi o'olum Süllü'ye ver. Gızıyın elini ısıcag sudan soog suya sogdurmam. Gel, birbirimize arka gala olak, dedim ileekin beni taysınmadı. Şu düynede gala gala Köstek İremzi'nin Delisi Cümee'ye mi galmış bu gız?" dedi.

Variyenli Ali,

"Ben oadarını bilmem, günehe de girmem. Ee güzel de bire Cevriye bacı, bu Süllü o'olunuzu Göö Hösüün'ün gızı Elif'inen başgöz edmediniz miydi siz? Hıı, edmediniz mi? Eddiniz. E n'oldu da günehsiz yavıyı geri babası evine gönderdiniz hıı? Nediin gönderdiniz? Baa ilkin bunun cuvabını bir verin. Aere siz veremezseniz beni eğcenek değneyin. Cuvabını ben veriyim. Yumuş yılgını eddiniz gızcaazı, yumuş yılgını! Dooru sööleyin! Allah'dan ırava mı yüklü geline her gün her gün tee Üce'nin da'andan şelek şelek odun da-şiddirmek hıı, Allah'dan ırava mı? O yüzden Elif gız bebaanı düşürdü bebaanı. Ondan sorada vay efendim 'Bu gızın çocuğu olmuyo.' deep babası evine geri postaladınız. Bunnarı bilmiyog mu biz hıı, bilmiyog mu? Haydin ordan! Aynısını Leyli gıza da yaparsınız siz. Del'emine deli mi de gızı Leyli'yi suratsız o'olunuz Süllü'ye versin? Vermez tabii. Sabır eyledig, düzelir mi ola dedik gene olmadı. Durun daha! bu bööle galmıyaaaaag! Durun siz!" dedi.

Kahpelik

◆ Gazi Hüseyin Kılbaş

Rüzgârlar estikçe rengi değişen,
Yüzünden kahpelik bulaşanlar var.
Üç kuruşluk dünya için döğüşen,
Özünden kahpelik bulaşanlar var.

Umurunda olmaz Hakk'ın divanı,
Sinsice tuzağa çeker insanı.
Zehirli ok gibi sanki lisanı,
Sözünden kahpelik bulaşanlar var.

Cimrinin lokması beladır cana,
Münafık hırkası muzırdır tene.
Muhtaç olduğunda gitme o yana,
İzinden kahpelik bulaşanlar var.

Hakikat bağına varmaz yolları,
Mertlik pazarında geçmez pulları.
Edepten ahlâktan çalmaz telleri,
Sazından kahpelik bulaşanlar var.

İhanet tasından yiyecekler mama,
Semirip şiştikçe doymuyor amma.
Kırk parçalı libas tutar mı yama?
Bezinden kahpelik bulaşanlar var.

Tevhidî bozulmuş örf ahlâk töre,
Sadakat aptallık, çoğuna göre.
Kirli hesaplarla bastığı yere,
Tozundan kahpelik bulaşanlar var.

Hak Arama Hakkı-Kravat

◆ Salman Kapanoğlu

Hak Arama Hakkı

Hak arama hakkı, herkesin en tabii hakkıdır. Maddi haklarımızı, sonuna kadar ararız da manevi haklarımıza gelince ihmal eder ya da boş veririz.

Önemli bir konu anlatacaktım ki öğrencilerde ne dinleme iştahı var ne de niyeti. Alıcı açık olmayınca vericide de arızalar başlıyor. Öğrencileri uyarmaya çalıştım:

“Arkadaşlar, dinlemek istemediğiniz bu konu sınavlarda mutlaka çıkacak bir konu, lütfen iyi dinleyin.”

Öğrencinin biri hemen atıldı:

“Hoca’m ya! Bu konuyu zaten dershanede görüyoruz, bugün ders işlesek olmaz mı?”

Şunlara bir yoklama çekeyim bakayım, ne yapıyorlar, dedim içimden.

“Peki çocuklar, madem dershanede görüyorsunuz bugün ders işlemeyelim o hâlde.”

Sınıfta bir sevinç, bir coşku keyifleri yerinde.

“En büyük sensin Hoca’m! Senin yerini kimse tutamaz.”

“Yarın mı işleyeceğiz Hoca’m bu konuyu?”

“Oğlum, bana kalırsa yarın da işlemeyelim.”

“Tamam Hoca’m, serbest çalışma yaparız.”

“Madem öyle Hoca’m, öteki hafta da biz sizi yormayalım; serbest çalışma yapalım!”

“Siz beni düşünüyorsunuz de ben sizi düşünmez miyim? Yük altında eşşek kalır, ben de bu ay sizi yormayayım; bu ay ders yok o zaman.”

“Süpersin Hoca’m! Hoca dediğin böyle olur işte!”

Alkışlar müdür odasına kadar gitmiştir.

“Bu alkışınızın altında kalır mıyım? Benim de size bir jestim olsun. Madem dershanede bu konuları görüyorsunuz, öyleyse ikinci dönemin kalan üç ayında da ders yapmayalım, tamam mı?”

Öğrenciler, sevinçle hep bir ağızdan:

“Süpersiniz Hoca’m!”

Arka sıralardan bir öğrenci,

“Hoca’m, okulun bahçesine sizin heykelinizi dikmek gerek!”

“Size bir kıyak daha geçeyim. Madem son iki dersteyiz öyleyse çıkıyoruz.”

“Bahçeye mi iniyoruz Hoca’m?”

“Hayır, evlere gidiyoruz!”

Sınıf tam dışarı çıkıyordu ki aklı başındaki bir öğrencim, dalga geçtiğimi anlamış olacak:

“Arkadaşlar, durun hele! Hoca’m eve niçin gidiyoruz?”

“Niçin gitmeyelim evlâdım? Baksana, ders işlemeyelim, diyor arkadaşların. Madem kimse ders istemiyor evlerimize gidelim o hâlde.”

Heykelimi dikecek olan öğrenci,

“Hoca’m, deminden beri bizimle dalga mı geçiyordunuz?”

“Ne sandın ya?”

“Hoca’m, biliyor musunuz elinizle kendi heykelinizi yıktınız?”

“Ya siz ya siz, benim bütün hayâllerimi yıktınız!”

Kravat

Şık giyinen insanları severim. Renk uyumuna da dikkat etmişlerse değme keyfine. Ben de okula giderken kıyafetlerime dikkat ederim. Hele de elbisem, gömleğim ve kravatım uyum içerisinde olmalı. Bazen kravatım, üç büyük takımların renkleriyle denk düşer, bu da öğrencilerin dikkatini çekince bana sorarlar:

“Hoca’m, takım tutmayın, diyorsunuz ama kravatınız niçin Fenerbahçeli?”

“Kıyafetlerimin özel hayatına karışmıyorum.”

Dersi kaynatmak için mi, yoksa meraktan mı hâlâ anlayamadım... Dersin ortasında bir öğrenci:

“Hoca’m, her gün bir kravat takıyorsunuz.” Sözü keserek,

“Oğlum, bir defasında iki kravat taktım, Hoca tırlattı herhalde, dediler. O günden sonra, her gün bir kravat takıyor, bir gömlek ve bir ceket giyiyorum.”

Kapitalizme Reddiye

◆ Bekir Oğuzbaşaran

Reklam da reklam, reklam da reklam
Reklam sevmeyen herkese selâm!
En cazibine dönüp de bakmam
Ömrü çalmasına katlanamam
Onun yüzünden zam üstüne zam
Kapitalizme goygoycu ressam
Onsuz tüketim sanki natamam
Ondan hoşlanmıyorum, ne gam
Bence göz boyamaktır tastamam
Yetki verilse de yasaklasam
Tüm bunlar, reklam değil, çölde sam
Benim zihnimdeki olumsuz kavram
İnsan aldatmakta bir zirve, dam
Bunlar tüccar değil, birer yamyam
İnanmam doyduklarını duysam
Üçkâğıtçılarla yoktur aram
En çok çöreklediği; beyaz cam
Elimden gelse zırnık koklatmam
Reklam yazarı, bay ya da madam
Oldum bittim onlardan hoşlanmam
Hilesi hiç tükenmez vesselam
Tüketim için tam tam da tam tam!
Reklam da reklam, reklam da reklam...